

A TANTÁRGY ADATLAPJA

ONTOLÓGIA

Egyetemi tanév: III.

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Történelem és Filozófia Kar
1.3. Intézet	Magyar Történeti Intézet
1.4. Szakterület	Filozófia
1.5. Képzési szint	Alapképzés/BA
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Filozófia
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		Ontológia				A tantárgy kódja		HLM2501			
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			Kerekes Erzsébet								
2.3. A szemináriumért felelős oktató neve			Lang Mark								
2.4. Tanulmányi év		III.	2.5. Félév		5	2.6. Értékelés módja		V	2.7. Tantárgy típusa		DS/ Szaktárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					14
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					28
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					14
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					6
Vizsgák					6
Más tevékenységek: a szeminárium vezetőjének és az előadás tartójának szakmai konzultálása egymással					2
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszámja					70
3.8. A félév összóraszámja					56 fiz/126 konv
3.9. Kreditszám					5

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	
4.2. Kompetenciabeli	

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	A hallgató kötelező jelenléte az előadások 70%-án, vagyis a 14 előadásból 9-en.
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	A hallgató kötelező jelenléte az összes szemináriumon. Az elmulasztott szemináriumok pótolhatók.

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

Szakmai/kulcs-kompetenciák	C1 A filozófia elméleti és történeti alapjainak beazonosítása és megfelelő alkalmazása: elvek, értékek, etikák, gondolkodási módozatok és gyakorlatok C2 Általános és ágazati filozófiai gondolatok, témák és problémák rendszerezése és megfogalmazása C3 Megoldások, konklúziók vagy alternatív probléma-megközelítések erős és gyenge pontjainak a kritikai gondolkodás (logikai elemzés és értékelés) általi beazonosítása C4 Az emberi cselekedetek, tapasztalatok és létezés okainak, elveinek és értelmének a kimutatása C5 Filozófiai gondolatok/ismeretek létrehozása és közlése C6 Személyközi és interkulturális közvetítés a személyközi és interkulturális problémák beazonosítása, elemzése és megoldása révén
Transzverzális kompetenciák	CT1 Közepes nehézségű problémahelyzetek realista, illetve mind elméleti, mind gyakorlati érveléssel való kezelése, hatékony megoldásuk érdekében CT2 A hatékony multidiszciplináris csoportmunka technikáinak a különböző hierarchikus szinteken való alkalmazása CT3 A szakmai továbbképzés szükségletének az önértékelése a személyes autonómia, a munkaerőpiaci integráció és a munkaerő-piaci követelményekhez való alkalmazkodóképesség fejlesztése céljából.

6.2. Tanulási eredmények

Ismeretek	A hallgató ismeri az ontológiai problematika sajátosságait, a lét és létező fogalmaival kapcsolatos legfontosabb kutatásokat, elméleteket, kategóriákat, vitákat.
Képességek	A hallgató képes az ontológiai alapfogalmak azonosítására, definiálására, valamint az ontológiai szövegek, elméletek és viták értelmezésére.
Felelősség és önállóság	A hallgató képes önállóan dolgozni az előadások és a feldolgozott könyvészet alapján ontológiai kutatásokban, képes önállóan részt venni a tematikát érintő beszélgetésekben, vitákban, képes szemináriumi bemutatókat tartani, önálló közepes hosszúságú (5-10) oldalas tanulmányt vagy esszét írni.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A lét fogalmának analitikus és szintetikus elemzése, mely fogalom - több gondolkodó szerint - a filozófia legfontosabb fogalma. A lét fogalom kísérő fogalmainak elemzése: létrejövés, keletkezés, gondolkodás, nyelv, idő, igazság, stb., amelyekre gyakran redukálták vagy azonosították magát a lét fogalmát is. Az Ontológia és a Metafizika kurzusok bemutatják a legnagyobb vitákat ezen a területen, főként azt a módot, ahogyan a modern és posztmodern gondolkodás érti és újraértelmezi a lét fogalmát.
--------------------------------------	---

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	• Az ontológiai problematika eredendő jellegének és sajátosságainak feltárása • Az ontológia alapfogalmainak azonosítása és definiálása adott filozófiai szövegek olvasása, elemzése mentén. • Filozófiai szövegek és elméletek analitikus/szintetikus elemzése a sajátos terminológia alapján.
-------------------------------------	---

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1.Bevezető: Mi az ontológia? A filozófiatörténet fő ontológiai kérdései	Problematizálás, előadás, vita	
2. Ontológia és metafizika. Ontológia és teológia	Interaktív kurzus: előadás, multimédiás bemutató, beszélgetés	
3. A lét megismerésének problémája. Az ember	Interaktív kurzus: előadás, multimédiás bemutató, beszélgetés	
4. A létkérdés kidolgozása. A létre irányuló kérdés státusa és szerkezete	Interaktív kurzus: előadás, multimédiás bemutató, beszélgetés	
5. Az ontológia alapparadigmája: az egyetemes és a partikuláris megismerése.	Interaktív kurzus: előadás, multimédiás bemutató, beszélgetés	
6. Ontológia az ókori görögöknél	Interaktív kurzus: előadás, multimédiás bemutató, beszélgetés	
7. Ontológia a középkorban: essentia és egzisztencia	Interaktív kurzus: előadás, multimédiás bemutató, beszélgetés	
8. Ontológia a racionalizmusban. A lét alapmódjai: a természet léte (res extensa) és a szellem léte (res cogitans)	Interaktív kurzus: előadás, multimédiás bemutató, beszélgetés	
9. A kanti fordulat: a személy léte és a dolog léte	Interaktív kurzus: előadás, multimédiás bemutató, beszélgetés	
10. Hegel dialektikus ontológiája	Interaktív kurzus: előadás, multimédiás bemutató, beszélgetés	
11. Az ontológia fenomenológiai problémái: redukció és interszubjektivitás a Kartezianus elmélkedésekben (Edmund Husserl)	Interaktív kurzus: előadás, multimédiás bemutató, beszélgetés	
12. Martin Heidegger fundamentál-ontológiája. <i>Lét és idő.</i>	Interaktív kurzus: előadás, multimédiás bemutató, beszélgetés	Az ontológia történetének destrukciója. Ontológiai differencia: lét és létező distinkciója. A jelenvalólét egzisztenciális analitikája.
13. Kései Heidegger. <i>Idő és lét.</i> Esemény (Ereignis)	Interaktív kurzus: előadás, multimédiás bemutató, beszélgetés	
14. Kortárs ontológiák. Badiou: <i>Lét és esemény.</i>	Interaktív kurzus: előadás, multimédiás bemutató, beszélgetés	
Könyvészet x x x Görög gondolkodók. Kossuth, Bp., 1992. 5-86. Arisztoteles: Metafizika. Hatágú Síp, Bp., 1992. 31-161. Arisztotelész: Kategóriák. In: Poétika, Kategóriák, Hermeneutika. Kossuth, Bp., 1992. Aquinói Szent Tamás: A létezőről és a lényegről. Helikon, Bp., 1990. Plátón: Phaidón. In: Plátón összes művei. 1. kötet. Európa K., Budapest, 1984. 1084-1104. Plátón: Parmenidész. In: Plátón összes művei. II. kötet. 814-840. Spinoza, B.: Etika. Gondolat, Bp., 1979. 9.-66. Descartes, R.: Értekezés a módszerről. Matura Bölcsélet, Ikon, Bp, é.n. 15-66.		

Descartes, R.: Elmélkedések az első filozófiáról. Atlantisz, Bp.1994. 25-67.
 Heidegger, M.: Lét és idő. Osiris, Bp., 2001. 17-83. 1-18.§
 Heidegger, M.: *Lét és idő*. Gondolat, Bp. 1989.
 Heidegger, M.: *Kant és a metafizika problémája*. Bp., 1998
 Husserl, E.: Karteziánus elmélkedések. Atlantisz, Bp., 1996. 69-105.
 Husserl, E.: Az európai tudományok válsága. I. kötet. Atlantisz, Bp.,1998. 135-238.
 Kant, I.: A tiszta ész kritikája. Akadémiai, Bp., 1984. 45-61.
 Alain Badiou: L'être et l'événement. Paris, Éditions du Seuil,1988.
 Kerekes Erzsébet: *Szavak közt az idő*. Egyetemi Műhely Kiadó-Bolyai Társaság, Kolozsvár, 2015.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1.Könyvészet és feladatok megbeszélése. Létről való gondolkodás az ókorban. Preszókratikusok. Parmenidész	Megbeszélés, problematizáló szövegértelmezés	Az óra első felében: a féléves tanmenet és a hozzá kapcsolódó könyvészeti anyag ismertetése, megbeszélése, feladatok leosztása, módszertani útmutató. Utána példa
2.Létről való gondolkodás az ókorban. Preszókratikusok. Hérakleitosz	Problematizáló szövegértelmezés, referátum bemutatása, fogalomelemzés, közös megbeszélés	
3. Platón: <i>Timaios</i> . In: Platón összes művei. II.	Problematizáló szövegértelmezés, referátum bemutatása, fogalomelemzés, közös megbeszélés	
4. Arisztotelész: <i>Metafizika</i> . Hatágú Síp, Bp., 1992. XII. könyv	Problematizáló szövegértelmezés, referátum bemutatása, fogalomelemzés, közös megbeszélés	
5. Középkor: egy létező létszerkezetéhez hozzátartozik a mibenlét (essentia) és a meglét (egzisztencia). Aquinói Szent Tamás: <i>A létezőről és a lényegről</i> .	Problematizáló szövegértelmezés, referátum bemutatása, fogalomelemzés, közös megbeszélés	
6. Az újkori ontológia: a lét alapmódjai a természet léte (res extensa) és a szellem léte (res cogitans) Descartes: <i>Elmélkedések az első filozófiáról</i> . Atlantisz, Bp.1994. 25-45.	Problematizáló szövegértelmezés, referátum bemutatása, fogalomelemzés, közös megbeszélés	
7. Spinoza: <i>Etika</i> . Gondolat, Bp., 1979. 9.-66.	Problematizáló szövegértelmezés, referátum bemutatása, fogalomelemzés, közös megbeszélés	
8. Kant: a személy léte és a dolog léte.	Problematizáló szövegértelmezés, referátum bemutatása, fogalomelemzés, közös megbeszélés	
9. Hegel: <i>A logika tudománya II</i> . Akadémiai Kiadó, Bp. 1979. 139-164.	Problematizáló szövegértelmezés, referátum bemutatása, fogalomelemzés, közös megbeszélés	
10. Schelling: <i>A kinyilatkoztatás filozófiája</i> . Szent István Társulat, Bp. 2019. 179-205.	Problematizáló szövegértelmezés, referátum bemutatása, fogalomelemzés, közös megbeszélés	
11. Heidegger: <i>A fenomenológia alapproblémái</i> . Osiris, Bp, 2001. 393-409.	Problematizáló szövegértelmezés, referátum bemutatása, fogalomelemzés, közös megbeszélés	
12. Heidegger: <i>Lét és idő</i> . Fundamentálontológia. Ontológiai differencia.	Problematizáló szövegértelmezés, referátum bemutatása, fogalomelemzés, közös megbeszélés	
13. Időfogalom. Kései Heidegger: <i>Idő és lét</i> . Az Esemény (Ereignis) fogalma.	Problematizáló szövegértelmezés, referátum bemutatása, fogalomelemzés, közös megbeszélés	
14. Kortárs ontológiák. Badiou: <i>Lét és esemény</i> .	Problematizáló szövegértelmezés, referátum bemutatása, fogalomelemzés,	

	közös megbeszélés	
Könyvészet 1-2. Görög gondolkodók. (szerk. Bodor András et al.) Kossuth Könyvkiadó, Bt. 1992. – Parmenidész és Hérakleitosz. 3. Platón: <i>Timaiosz</i>. In: Platón összes művei. II. 4. Arisztotelész: <i>Metafizika</i>. Hatágu Síp, Bp., 1992. XII. könyv 5. Aquinói Szent Tamás: <i>A létezőről és a lényegről</i>. In: Aquinói Szent Tamás: <i>A létezőről és a lényegről</i>. Helikon, Bp., 1990, 55-77. 6. Descartes, R.: <i>Elmélkedések az első filozófiáról</i>. Atlantisz, Bp.1994. 25-45. 7. Spinoza: <i>Etika</i>. Gondolat, Bp., 1979. 9.-66. 8. Kant, I.: <i>TÉK: A transzcendentális dialektika második könyvének harmadik fejezete. A tiszta ész ideája</i>. 464-488. 9. Hegel: <i>A logika tudománya II</i>. Akadémiai Kiadó, Bp. 1979. 139-164. 10. Schelling: <i>A kinyilatkoztatás filozófiája</i>. Szent István Társulat, Bp. 2019. 179-205. 11. Heidegger, Martin: <i>A fenomenológia alapproblémái</i>. Osiris, Bp, 2001. 393-409. 12. Heidegger, Martin: <i>Lét és idő</i>. Osiris, Budapest, 2001. 17-83. 1-18. § 13. Heidegger, Martin: <i>Idő és lét</i>. In: <i>Nagyvilág</i>. 2002. 3. sz. 408-427. 14. Alain Badiou: <i>L'être et l'événement</i>. Paris, Éditions du Seuil,1988. Kerekes Erzsébet: <i>Az idő kairológikus jellege a heideggeri hermeneutikai fenomenológiájában</i>. Egyetemi Műhely Kiadó-Bolyai Társaság, Kolozsvár, 2013. Kerekes Erzsébet: <i>Szavak közt az idő</i>. Egyetemi Műhely Kiadó-Bolyai Társaság, Kolozsvár, 2015.		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A kurzus tartalma kompatibilis az európai és amerikai egyetemeken tartott kurzusokkal alapképzés szintjén, valamint megfelel a szakmai közösség követelményeinek.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Aktív jelenlét és ismeretek	Vizsga	70%
10.5 Szeminárium / Labor	Szemináriumi bemutatók	Bemutatók és aktív részvétel értékelése	30%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
Jelenlét: kötelező a jelenlét az előadások 70-án és a szemináriumok 70 %-án. Vizsgafeltételek: Vizsgára csak azok a hallgatók jogosultak, akik a fentebbi követelmények értelmében értékelhető szemináriumi tevékenységet is folytattak. A többiek eleve csak pótvizsgára jelentkezhetnek. Pótlási lehetőségek: Szemináriumi tevékenységet kizárólag a pótlandó szemináriumi tevékenységgel, a pótvizsga alkalmával lehet pótolni. Plagizálás, vizsgán való csalás következményei: kizárás, az egyetemi szabályzat alkalmazása Óvások megoldása: tényfeltárás és felmutatás			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							
								
								

Kitöltés időpontja:
2025. szeptember 15.

Előadás felelőse:
dr. Kerekes Erzsébet, egyetemi adjunktus

Szeminárium felelőse:
Lang Mark

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025. 09.29.

Intézetigazgató:
.....

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.